

Les muralles de la ciutat constituïen el seu fet definitori, en l'Edat Mitja, de manera que un dels primers escuts de València representava una ciutat emmurallada, rodejada per les aigües d'un riu. Aquesta representació simbòlica ha arribat als nostres dies, fins i tot després de l'enderrocament físic dels murs, a través de nombrosos gravats religiosos populars.

làpida commemorativa de la Torre de Santa Caterina. 13 de juny 1390

Sala de la muralla situada als soterranis de
l'IVAM CENTRE JULIO GONZÁLEZ

Horari de visita: De dimarts a diumenge
D'11 a 14 hores i de 17 a 20 hores

LA SALA DE LA MURALLA

21-11-93

Les ciutats medievals floreixen com espais de llibertat, conformats per les muralles que les tanquen, limiten i protegeixen, en front d'un món rural de domini senyorial. La Ciutat de València en constitueix un bon exemple.

La muralla definitiva de València fou construïda a partir de 1356, any en el qual el rei Pere IV el Cerimoniós demanà als Jurats que bastiren un tancat nou pel perill que suposaven els atacs del rei Pere I el Cruel de Castella. Els murs nous havien de rodejar els raval i la murada islàmica, aleshores en ús. Els treballs foren dirigits pel pedrapiquer Guillem Nebot.

Les obres, de gran abast i molt oneroses, s'etengueren al llarg de la segona meitat del segle XIV i inclús, en alguns trossos, les obres no acabaren abans dels inicis del segle XV. Cal recordar la creació de la "Fabrica de Murs i Valls", institució de la València foral encarregada de la construcció i el manteniment de les valls, torres i murs de les muralles. Aquest organisme tenia una existència autònoma, davant del Consell de la Ciutat, de la Generalitat i el Rei, amb una financiació pròpia bastida per la sisa del blat que entrava a la ciutat.

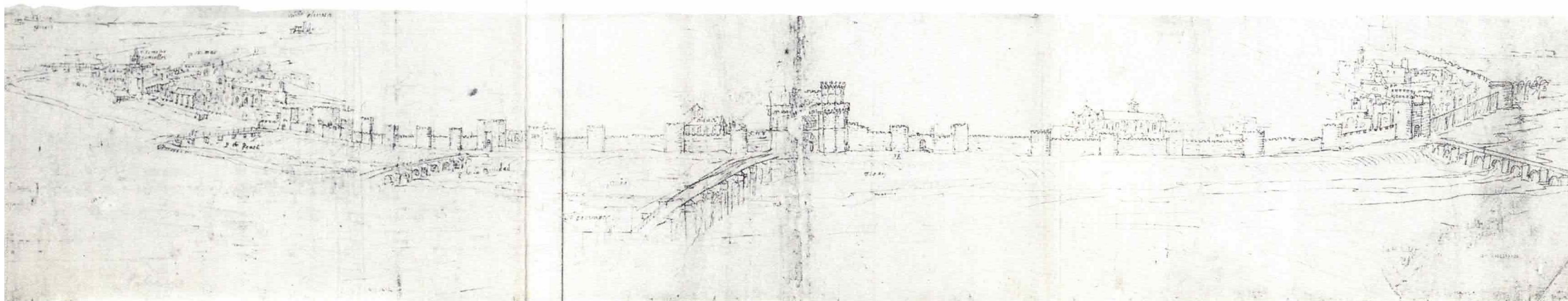
Les excavacions arqueològiques realitzades al

solar de l'Institut València d'Art Modern han permés documentar una part relativament important del mur baixmedieval, alhora que conèixer els aspectes físics de la seua construcció. Es tracta d'un tapiat constituït per capes de terra batuda amb una gruixa de 13 a 15,5 cm en capes primes de calç i grava, disposades alternativament. Aquest conjunt està reforçat amb rajoles disperses i encofrat per l'exterior amb morter, en el qual també foren utilitzades rajoles. Els imposants fonaments de la muralla conserven una altura de quatre tàpies, assegurada sobre la sabata, amb un gruix de 2,50 metres. En l'estat actual quedaven soterrats 2,20 metres. L'interior d'aquest mur estava format per un reblit de pedres. Altres parts de la tanca baixmedieval, també estudiades amb mètodes arqueològics, estaven realitzades amb la tècnica d'encofrat de morter amb caixes de 1,14 metres d'altura mitja i amb una distància entre metxinals de 2,30 metres.

Les muralles crearen un nou àmbit duplicant almenys la superfície de la ciutat. Aquesta urbanització fou tan potent que quan la tanca fou derrocada cinc segles més tard, de 1865 en avant, l'espai *intra muros* no estava encara totalment ocupat.

Les muralles han estat considerades com un dels més específics símbols de la Ciutat i formaven part d'un sistema més ampli que incloïa murs, torres i portes. Com va escriure Joseph Llop (1674): "Aquesta Insigne Ciutat de Valencia no sols esta ilustrada ab la hermosura de les Torres, y muralles, sino tambe ab la Fabrica dels Portals grans, y chichs, entre els quals, los de Serrans, y Quart, tenen la obra mes hermosa de torres, que se ha vist, fetes à despeses de la Ilustre Fabrica de Murs e Valls..."

Les muralles formaven part, amb la seua consistència interna, d'un sistema simbòlic més ample, alhora centrífug i centrípet. En la perifèria, marcant els límits extrems, estaven les "Creus de Terme", sempre orientades cap a l'exterior. Més a prop estaven les muralles, completades amb el conjunt de ponts sobre el riu Guadalaviar. Al mig, envoltat de torres cada vegada més altes, s'alçava el "Campanar Nou de la Seu", començat al mateix temps que les muralles. El "Micalet", la campana de les hores, marcava el temps, mentre que els tocs litúrgics servien de referència per a obrir i tancar "els portals xics i els portals grans de la muralla".

ANTON VAN WIUNGARD. Vista de València (notes del natural). 1563